

70. Perjantaina 6 päivänä lokakuuta 1995

kello 13

Päiväjärjestys

Ilmoituksia		6) Hallituksen esitys laiksi vartioimisliikelain 2 §:n muuttamisesta	1779
Lähetekeskustelu		Hallituksen esitys 50/1995 vp Hallintovaliokunnan mietintö 2/1995 vp	
1) Hallituksen esitys kansaneläkejärjestelmän uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi	1770	7) Hallituksen esitys laiksi tapaturmavivastosta annetun lain kumoamisesta	„
Hallituksen esitys 119/1995 vp		Hallituksen esitys 94/1995 vp Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö 8/1995 vp	
2) Hallituksen esitys sairauspäiväraha-järjestelmän ja kuntoutuksen uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi	1779	8) Hallituksen esitys laiksi pienyrityksen vuosilomarahasta annetun lain kumoamisesta	„
Hallituksen esitys 124/1995 vp		Hallituksen esitys 91/1995 vp Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö 9/1995 vp	
Mietintöjen pöydällepano		9) Hallituksen esitys laiksi rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain 5 §:n väliaikaisesta muuttamisesta	„
3) Hallituksen esitys vuoden 1995 toiseksi lisätalousarvioksi	„	Hallituksen esitys 95/1995 vp Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö 10/1995 vp	
Hallituksen esitys 71/1995 vp Valtiovarainvaliokunnan mietintö 12/1995 vp		10) Hallituksen esitys laiksi yritystuesta annetun lain muuttamisesta	1780
4) Hallituksen esitys laiksi leimaverolain muuttamisesta	„	Hallituksen esitys 61/1995 vp Talousvaliokunnan mietintö 15/1995 vp	
Hallituksen esitys 52/1995 vp Valtiovarainvaliokunnan mietintö 13/1995 vp		11) Hallituksen esitys laiksi sähkölain muuttamisesta	„
5) Hallituksen esitys laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain 9 §:n muuttamisesta	„	Hallituksen esitys 89/1995 vp Talousvaliokunnan mietintö 16/1995 vp	
Hallituksen esitys 70/1995 vp Valtiovarainvaliokunnan mietintö 14/1995 vp			

12) Hallituksen esitys laiksi huoltovaramuuden turvaamisesta annetun lain muuttamisesta 1780

Hallituksen esitys 90/1995 vp
Talousvaliokunnan mietintö 17/1995 vp

Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.

Nimenuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat Alaranta, Biaudet, Gustafsson, Jääteenmäki, Kaarilahti, Karhunen, Kempainen, Lamminen, Lindén, Lindqvist, Linnainmaa, Paasilinna, Partanen, Pekkarinen, Penttilä, Pietikäinen M., Pohjola M., Pykäläinen, Rinne, Tahvanainen, Uotila, Vehkaoja ja Viinanen.

Nimenuudon jälkeen ilmoittautuvat edustajat Gustafsson ja Pietikäinen M.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä virkatehtävien vuoksi ed. Linnainmaa sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Alaranta, Biaudet, Kaarilahti, Kempainen, Pekkarinen, M. Pietikäinen, Rinne, Tahvanainen ja Vehkaoja.

Uudet hallituksen esitykset

P u h e m i e s : Ilmoitetaan, että tasavallan presidentti on tänään antanut eduskunnalle hallituksen esitykset n:ot 129 ja 131—136.

Kirjalliset kysymykset

P u h e m i e s : Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 140, 142, 143, 145 ja 150. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Hallituksen esitys kansaneläkejärjestelmän uudistamista koskeväksi lainsäädännöksi

Lähetekeskustelu
Hallituksen esitys 119/1995 vp

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin sosiaali- ja terveystalio-kuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lausunto.

Keskustelu jatkuu:

E d. L ö v : Värderade talman, arvoisa puhemies! I samband med regeringsförhandlingarna fattades många beslut om genomgripande men nödvändiga strukturella ändringar av förmånssystem. Vi visste att detaljbesluten kommer att bli svåra och att de kräver stor precision av beredarna. Vi visste också att vissa beslut kommer att stöta på hård kritik.

Att göra folkpensionen i dess helhet pensionsavhängig var ett sådant beslut, även om det fungerar så i många länder och en reform länge funnits på olika partiers sparlistor, också SFP:s. Redan vid regeringsförhandlingarna framgick att reformen, om sparmålet skall uppnås, inverkar mest på personer som har medelstora pensioner och något däröver. Men eftersom alla andra utgiftslag av betydelse också drabbades, fanns i praktiken ingen möjlighet att ersätta inbesparingen med annat.

Målet blev att hålla de nominella löpande pensionerna på 1995 års nivå, vilket för 1996 lyckas t.o.m. med marginal tack vare att pensionerna samtidigt får en indexjustering och skattesänkningar verkställs. Avsikten är dessutom, att den stegvisa nedtrappningen av folkpensionens grunddel för löpande pensioners del också för kommande år skall fastställas så, att den pension som blir kvar i handen inte minskar. Enligt regeringspropositionen kan det dock hända att detta mål inte riktigt nås 1997, om pensionstagaren också fått barn- eller maketillägg, vilka föreslås slopade.

Det sistnämnda beror naturligtvis på att man bedrar sig själv om man tror att det går att spara utan att det överhuvudtaget inte märks någonstans. Dessutom brukar det alltid finnas någon grupp inom gruppen berörda som känner sig mera drabbade än andra. Så också denna gång.

Arvoisa puhemies! Ongelma koskee sellaisia eläkkeensaajia, joiden osalta kyse on ollut yhteensovituksista, eli tiettyjen tuloarajojen sisällä kansaneläkkeen pohjaosa on jo nykyisellään vähentänyt työeläkettä. Tällaiset henkilöt kokevat nyt, että pohjaosan asteittainen vähentäminen tapahtuu heidän osaltaan kahteen kertaan verrattuna niihin, jotka täyttävät 66 vuotta vasta sen jälkeen, kun uudistus on tullut voimaan.

Saamieni tietojen mukaan ongelma koskee noin 7 prosenttia eläkkeensaajista ja niistä, joilla on nykyisen keskimääräisen eläkkeen ylittävä eläke, mutta heidän osuutensa voi vielä nousta jopa 30 prosenttiin. Eläkeläisten taholta on esitetty niin takautuvuus- kuin yhdenvertaisuusargumentteja ehdotusta vastaan ja sanottu eduskunnan oikeusasiamiehen saavan paljon työtä.

Hallituksen esitys ei ole tyhjentävä tältä osin. Ruotsalainen eduskuntaryhmä onkin yrittänyt saada ministeriöstä lisätietoja. Perusteluna sille, että ehdotus ei kaadu takautuvuus- eikä yhdenvertaisuusnäkökohtiin, on esitetty, että kansaneläke-etuudet eivät ole ansaittuja etuuksia, kuten keskustelussa usein esitetään. Tämän vuoksi valmistelijoiden mukaan nyt ehdotetut muutokset ovat sellaisia, joiden tekeminen on mahdollista suunnilleen samaan tapaan kuin lapsilisäsäästöjenkin. Tämä liittyy siihen, että kansaneläkevakuutusmaksu, joka nyt poistetaan niin palkansaajilta kuin eläkeläisiltäkin, ei ole varsinaisesti vakuutusmaksu vaan vero. Taustalla on tietysti nähtävissä vanha ideologinen taistelu työeläke- ja kansaneläkejärjestelmien välillä.

Ongelmatonta ei kuitenkaan missään tapauksessa ole se, että eräiden eläkeläisten ansaittu etuus on aikaisemmin yhteensovitettu perusetuuden kanssa ja tämä etuus nyt asteittain viedään heiltä, samalla kun uusien eläkeläisten ansaittua etuutta ei enää yhteensoviteta. Tämän vuoksi ja myös siksi, että kaikkia vaikutuksia on vaikea arvioida, perustuslakivaliokunnan lausunto tulee olemaan äärimmäisen ratkaiseva ruotsalaisen eduskuntaryhmän suhtautumiselle. Kokonaistavoitteenamme on säästöjen avulla huolehtia niin kohtuullisesta perustoimeentulosta kuin eläkejärjestelmän toimivuudestakin tulevaisuudessa, mutta jos hallituksen esitys on joltakin osin perustuslain vastainen, on tietysti etsittävä muita ratkaisuja.

Talman! Ytterligare en liten detalj i sparförslaget. Enligt propositionen indexjusteras inte de s.k. handikappförmånerna, vilket 1996 sparar 15

miljoner mark. Med tanke på att indexjusteringar i övrigt verkställs kunde regeringen bättre ha motiverat varför just och endast handikappförmånerna lämnas utanför, då beloppet trots allt är så litet.

Avslutningsvis ännu, talman, för att återgå till den kritik som vissa detaljer i förslaget kommer att möta, kan konstateras att man ännu inte gått in för att höra pensionärsorganisationerna i frågor som berör dem. Det betyder naturligtvis att de inte är i lika bra position vad gäller utformningen av sparåtgärder, för att inte tala om omfattningen, som de förmånstagare vars förmåner lyftes upp på inpo-bordet. Det måste beklagas, och ökar vårt ansvar här i riksdagen för en behandling som tar fasta på att avlägsna uppenbara oskäligheter.

Lopuksi vielä, arvoisa puhemies, palatakseni arvosteluun, jota esityksen eräät yksityiskohdat tulevat saamaan osakseen, voidaan todeta, että meillä ei vielä ole ryhdytty kuulemaan eläkeläisjärjestöjä heitä koskevista asioista. Tämän vuoksi he eivät tietenkään ole yhtä hyvässä asemassa säästöehdotusten muotoilussa, niiden laajuudesta nyt puhumattakaan, kuin ne edunsaajat, joiden etuudet nostettiin tupopöydälle. Tämä on valitettavaa, ja se lisää meidän vastuutamme täällä eduskunnassa asian käsittelyssä siten, että ilmeiset kohtuuttomuudet poistetaan.

Ed. H u u h t a n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Löv oli jossain määrin kriittinen omissa puheenvuorossaan tätä lakiesitystä kohtaan, mutta hän ei kertonut asian olennaisinta osaa.

Nyhdän on kyseessä sellainen kehityskulku, että 95 miljoonalla markalla myydään kokonaan kansanvakuutusjärjestelmään perustuva kansaneläkejärjestelmä. Tämä on asian ydin. 95 miljoonalla markalla tuhotaan koko kansaneläkejärjestelmä, se yhteisvastaullinen eläkejärjestelmä, joka Suomeen on työllä ja vaivalla luotu. Tässä tapahtuu niin, että hallitus tavallaan häviää metsän, kun se myy lillukanvarret, ja tätä on vaikeata tältä puolelta salia ymmärtää.

On myös todettu, että nyt kenenkään eläkeläisen käteen jäävä maksu ei pienene. Tämä osittain pitää paikkansa, ei tosin kaikilta osiltaan, mutta on muistettava, että nyt puhutaan siitä, että eläke ei pienene, mutta eläkeläisiltä jää saamatta heille oikeutettu tulokehitys. Tämä tulee olemaan se suuri vedenjakaja esimerkiksi palkansaajiin nähden nyt lähivuosina.

Edelleen täällä hallituksen perusteluissa sanotaan, että kenenkään eläkkeensaajan maksussa oleva kokonaiseläketulo ei alene nyt ehdotettujen uudistusten seurauksena vuonna 96, mutta väitän, että ne kansaneläkkeellä olevat, jotka saavat lapsikorotusta, tulevat menettämään tässä uudistuksessa, ja hallituksen perustelu ei tältä osin pidä paikkaansa.

Ed. K a l l i s (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ed. Löw syyllistyi siihen, mihin hallituspuolueen edustajat yleensä syyllistyvät ja mihin myös minä edellisellä kaudella syyllistyin, kun väitin, että ei ole muita vaihtoehtoja. Ed. Löw tietää varsin hyvin, että on paljon paljon muita vaihtoehtoja.

Jos joihin myönteistä tästä esityksestä halutaan todeta, se on se, että kyllä tietenkin eläkkeissä tulojen ollessa 10 000—12 000 markkaa varmasti on mahdollisuus tehdä leikkauksia, mutta kyllä ed. Lövin ja hallituspuolueitten edustajien pitäisi myös muistaa ja tunnustaa, että nämä leikkaukset koskevat kyllä aika lailla myös lapsiperheitä. Tässä poistetaan lapsikorotus ja menee pohjaosa, joka koskee taas hyvätuloisia, jos he sen menettävät, mutta pienituloiset menettävät lapsikorotuksen.

Se, peritäänkö vakuutusmaksu verona vai maksuna, on loppujen lopuksi yhteiskunnan kannalta yhdentekevää. Yhteiskunta saa rahaa veroina, ja jos tämä vakuutusmaksu nyt poistetaan, niin silloin se peritään muuna verona. On pelättävissä, että voi käydä, niin kuin ed. Huuhtanen totesi: Kansaneläkelaitoksen asema instituutiona menettää hyvin paljon merkitystään.

Ihmettelen kyllä, minkä takia samassa yhteydessä ei ole asetettu eläkekattoa. Kyllä suuri enemmistö Suomen kansasta on sitä mieltä, että voisi olla jonkinlainen eläkekatto, esimerkiksi 15 000 markkaa kuukaudessa, ja olisi ollut hyvin helppoa sisällyttää tällainen kohta tähän uudistukseen.

P u h e m i e s (koputtaa): Kaksi minuuttia!

Ed. H u r s k a i n e n: Arvoisa puhemies! Eduskunta on saanut käsiteltäväkseen kansaneläkejärjestelmän uudistamista koskevan lakiesityksen, jonka mukaan kansaneläkettä ei myönnetä, jos henkilön työeläke on suurempi kuin 5 294 markkaa ensimmäisessä kuntaryhmässä ja 5 078 markkaa toisessa kuntaryhmässä ja avioliitossa olevilla henkilöillä hieman pienempi. Lakiesityksen mukaan vähennys tapahtuisi niin, että

vuonna 1996 se olisi 60 markkaa kuukaudessa. Sen jälkeen vuoteen 2000 saakka eläke pienensisi vuosittain 20 prosentilla kuitenkin niin, että jos kansaneläkkeen määrä on pienempi kuin aiemmin maksetun eläkkeen määrä, se maksetaan vähintään tämän hetken täysimääräisen lisäosan suuruisena 91 a §:n muutosesityksen mukaan.

Informaatio lakiesityksen sisällöstä on ollut sen suuntaista, että kenenkään tulot eivät pienene uudistuksen myötä. Se ei pidä paikkaansa. Pohjaosaa leikataan, ja se pienentää eläkkeitä. Eri asia on sitten se, että eläkeläisten käteenjäävä osuus vuonna 96 ei pienene. Se johtuu taas täysin muista ratkaisuisista.

Suurituloisten eläkeläisten kohdalla taas kansaneläke on aiemminkin tullut takaisin valtiolle lähes täysin veroina, joten nyt tehtävä kansaneläkkeen poistaminen ei paljoakaan suurituloisten kohdalla tuota lisämarkkoja valtion kassaan, päinvastoin. Toisaalta indeksitarkistukset sekä kelamaksun poistaminen hyödyttävät enemmän suurituloisia kuin pienituloisia, joten todellisudessa tämän esityksen myötä suurituloisten eläkeläisten eläkkeet kasvavat ja pienituloisten pienenevät.

Mielestäni olisi jo aika pohtia sitäkin, miten suurituloiset eläkeläiset osallistuisivat näihin säästötalkoisiin. Ed. Kallis teki täällä jo yhden ehdotuksen. Toteutuessaan esillä oleva lakiehdotus jakaa eläkeläiset hyväosaisiin, joille ei kuulu kansaneläkettä, sekä pienituloisiin, joiden toimeentulo on kokonaan tai osittain kansaneläkkeen varassa.

Lakiesityksen mukaan vuonna 1996 tulisi eläkemenoista säästöjä 435 miljoonaa markkaa. Vuonna 2000 säästöt olisivat jo noin 2,7 miljardia ja 2010 noin 4 miljardia. Eläkkeellä olevat ja myös tulevaisuudessa eläkkeelle pääsevät ovat tässä esityksessä säästöleikkurin kohteena. Esitys näyttäisi olevan tulojen kannalta todellinen sampo valtiolle, mutta näin ei kuitenkaan ole, sillä samanaikaisesti tehtävän kelamaksun poiston myötä Kansaneläkelaitoksen menot pienenevät 2 miljardilla markalla.

Eduskunnassa on parasta aikaa käsittelyssä lakiesitys, jonka mukaan valtio maksaisi edelleen Kansaneläkelaitokselle 2,4 miljardia markkaa arvonnalisäverotuotoista. Lisäksi on mahdollista, että valtio joutuu suorittamaan takuusuoritusta Kelalle, ellei rahastojen varojen siirto säädetyllä tavalla riitä. Kyseessä olevia lakiesityksiä on siis turha perustella valtiolle saatavilla säästöillä tulevana vuonna. Kokonaisuus huomioon ottaen ratkaisut lisäävät valtion budjettimenoja.

Nyt eläkeläisiä rauhoitellaan sillä, että pelkälä kansaneläkkeellä olevien eläketulo ei vähene viiteen vuoteen, koska hallitus ottaa toisella kädellä mutta samanaikaisesti antaa toisella. Eli kun kansaneläke poistuu, vastaavasti indeksikorotukset ja kelamaksun poistaminen vaikuttavat niin, ettei eläke ole pienempi kuin aiemmin.

Lakiesityksessä ovat täysin jääneet huomiotta esitettävien ratkaisujen seuraukset. Nämä herättävät useita kysymyksiä, esimerkiksi: Miten Kansaneläkelaitos osallistuu tulevaisuudessa työkyvyttömyyseläkkeiden ratkaisutoimintaan? Ed. Huuhtanen puuttui jo eilisessä keskustelussa tähän. Lisäksi monet etuudet ovat kytköksissä kansaneläkkeen saamiseen. Miten nämä on ajateltu hoidettavan? Lakiesityksen perusteluissa ilmoitetaan, että vireillä on selvitys, jossa työeläke- ja kansaneläkejärjestelmän työkyvyttömyyseläkkeitä koskevaa neuvottelujärjestelmää tarkastetaan. Se ei mielestäni riitä, kun lakiesitys on jo nyt eduskuntakäsittelyssä. Selvitysten olisi pitänyt olla jo valmiina, kun esitys tuodaan eduskuntaan.

Lakiesityksen myötä kansaneläkemenoja säästyy, mutta työeläkemenot taas lisääntyvät yhteensovituksen myötä, kun otamme huomioon tämän ja byrokratian lisääntymisen sekä sen, että useat mahdolliset lapsikorotusten ja puolisolisen saajat ovat tulevaisuudessa toimeentulotukiluukulla. Myös hautausavustuksen poistaminen tulee aiheuttamaan sen, että yhä useammalla omaisella käynti toimeentuloluukulla on tulevaisuudessa tarpeen. Siksi olisikin selvitettävä lakiesityksen todelliset säästövaikutukset, ottaen huomioon myös nämä asiat.

Arvoisa puhemies! Toivon, että valiokuntakäsittely on perusteellinen ja että sinä aikana huomioitaisiin lakiesityksessä olevat vääristymät, ja toivon myös, että ne korjattaisiin eduskunnassa.

Ed. Gustafsson merkitään läsnä olevaksi.

Ed. Aittoniemi (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ed. Hurskainen arvosteli puheenvuorossaan ansiokkaasti hallituksen esitystä, mutta eräät keskeiset seikat hän paloitteli puheenvuoronsa eri kohtiin, niin ettei niistä jäänyt ihan keskitettyä käsitystä.

Tässä kokonaisuudessa on kaksi tärkeätä osatekijää. Toinen on se, että kansaneläkkeen pohjaosaa asteittain vähennetään, kuten ed. Hurskai-

nen kyllä totesi. Hän totesi myös sen, että eläkesummat eivät vähene, koska indeksikorotukset ja eräät muut asiat vaikuttavat niin, että ne kompensoivat pohjaosan vähentämisen. Tässä tapahtuu tietynlainen huijaus, jota hallitus käyttää tietyllä tavalla hyväkseen. Se rehvastelee sillä, että eläkkeiden indeksitarkistukset palautetaan. Ei niitä tavallaan palauteta, koska ne kompensoivat vain tässä tapauksessa erään toisen poistuman.

Mutta se, mikä tässä on ongelma, on se, että indeksikorotuksista tulevat kylläkin hyväosaiset eläkeläiset, siis suuria eläkkeitä nauttivat eläkeläiset, saamaan tietyn asteisen korotuksen. Pieniä eläkkeitä saavilla henkilöillä tämä indeksikorotus hukkuu kokonaisuudessaan pohjaosan asteittaiseen alentamiseen. Mutta ne, jotka saavat korkeita eläkkeitä, sanotaan 10 000—15 000 markkaa, saavat indeksikorotuksesta todellista tulonlisäystä, jota eivät saa nämä pienituloiset eläkeläiset, jotka jäävät plus minus nolnaan. Tässä on koko järjestelmän suuri epäoikeudenmukaisuus, joka markkamääräisesti ei ole kovin suuri mutta osoittaa suuntaa, mihin Lipposen hallitus näitä asioita vie.

Ed. K a n k a a n n i e m i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On lausuttava ed. Hurskaiselle kiitokset siitä, että hän on varsin huolellisesti paneutunut jo tässä vaiheessa tähän esitykseen ja toi sen paneutumisen perusteella myös esille, mitä puutteita ja ongelmia tähän sisältyy. Tämä on periaatteellisestikin varsin tärkeä uudistus. Tässä ollaan ottamassa konkreettinen askel kansanvakuutusjärjestelmän romuttamisen suuntaan. Tämä on hyvä tiedostaa.

Sen lisäksi, vaikka tätä ei ed. Hurskainen julki tuonut, on nähtävä, että tämä on leikkauslainäsäädäntöä. Sinänsä tietysti voi olla perusteltua näin menetellä pitkällä tähtäyksellä, mutta siinä, miten tämä kohtelee eri tuloluokissa olevia eläkeläisiä, tämä on erittäin epätasapainoinen ja huono esitys. Suurituloiset, korkeaa eläkettä nauttivat jäävät rauhaan ja kohtuullista eläkettä saavat joutuvat kärsimään kaikkein eniten.

Lisäksi on tämä puoli, että nämä yhteensovittamiskysymykset tuovat byrokratiaa, niin kuin ed. Hurskainen totesi; se on hyvä ottaa huomioon. Kaiken kaikkiaan tällä uudistuksella lisätään toimeentulotukimenoja, jotka ovat kuntien rasitusta ja sitä kautta kunnallisveron rasitusta pitemmällä aikavälillä lisääviä ja tätäkin kautta epäoikeudenmukaisuutta lisääviä myös verotuksen puolella.

Sosiaali- ja terveysministeri M ö n k ä r e : Arvoisa puhemies! Olen eilen illalla jo täällä vastaanut näihin yleisimpiin argumentteihin, jotka tämän lain käsittelyn yhteydessä tulevat toistuvasti esille.

Totean vielä, että kyseessä on säästölaki kiistatta. On todettava se, että tämä laki ei koske kaikkein pienituloisimpia eläkeläisiä. Heiltä ei säästetä. He tulevat saamaan indeksikorotukset, mutta heiltä ei viedä mitään pois. Tämä koskee keski- ja suurituloisia eläkeläisiä, puolta eläkeläisistä.

Eläkeläiset ovat se ainoa väestöryhmä, jolle nämä leikkaukset kompensoidaan indeksitarkistuksilla. Lapsiperheille näitä leikkauksia ei ole voitu kompensoida millään.

Yhteen yksittäiseen asiaan puutun, hautausapuasiaan. Se ei ole ollut kansaneläkejärjestelmässä varsinainen etuusmuoto koko väestölle. Sitä on maksettu vain silloin, kun henkilö ei ole saanut eläkettä ennen kuolemaansa. Siten vanhuuseläkkeellä olevat, työkyvyttömyyseläkkeellä olevat tai työttömyyseläkkeellä olevat eivät ole saaneet tähänkään asti kansaneläkejärjestelmäästä hautausavustusta, mutta hautausavustusjärjestelmä sisältyy tapaturmavakuutusjärjestelmään, liikennevakuutusjärjestelmään, osaan työeläkejärjestelmän vapaaehtoisia järjestelyjä ja muita erityissäännöksiä.

Ed. H u r s k a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä koskee kyllä pienituloisia eläkeläisiä siltä osin niin kuin ed. Huuhtanen jo täällä puheenvuorossaan toi esille, eli lapsikorotukset poistuvat myös pienituloisilta eläkeläisiltä. Sen lisäksi haluaisin edelleen painottaa, mitä ed. Aittoniemi täällä toi esille, eli indeksikorotukset luonnollisesti vaikuttavat suurelta eläkeläisten eläkkeisiin enemmän kuin pienituloisten.

Ed. K o k k o n e n : Arvoisa puhemies! Toteaisin, että nyt eläkkeellä oleva sukupolvi on maksanut kansaneläkevakuutusmaksuja järjestelmän voimaan tulosta, vuodesta 1939, lähtien. Viime vuosien ajan eläkkeensaajat ovat joutuneet maksamaan kansaneläkevakuutusmaksunsa korotettuna, ja niinpä suuri joukko eläkeläisiä kokee tämän hallituksen esityksen nyt hyvin epäoikeudenmukaisena.

Sosiaalivakuutuslainsäädännössä on tähän asti jo alkanut etuus yleensä ollut perustuslain omaisuuden suojan piirissä. Niinpä katson, että on tarkkaan harkittava, onko tämäkin asia käsiteltävä kuitenkin perustuslakivaliokunnassa.

Kansaneläkkeen pohjaosan eläkevähenteisyys kohtelee kaltoin jo eläkkeellä olevia. Uudistuksen jälkeen eläkkeelle jäävät näyttäisivät menetävän vähemmän, koska heille myönnettävissä eläkkeissä ei tehdä kansaneläkkeen ja työeläkkeen yhteensovittamista. Näyttäisi siltä, että vuoden 2002 jälkeen vanhuuseläkeiän saavuttavien kannalta kansaneläkkeen pohjaosan eläkevähenteisyys merkitsee vain eläkkeen maksajan osoitteen muuttumista Kansaneläkelaitokselta työeläkelaitokseen.

Ne henkilöt, jotka ovat valtiolta ja kunnalta saaneet lisäeläkejärjestelmän kautta täysimääräisenä työeläkettä, kokevat, että heiltä otetaan tämä etuus pois kahteen kertaan. Kuten ministeri totesi, hän eilen illallakin käsitteli tätä aihetta, mutta minun mielestäni tuo vastaus ei ollut ihan tyydyttävä. Nimittäin se sisälsi sen elementin, että todettiin, että hallinnollisesti on hankala järjestää se sanoisinko byrokraattinen prosessi, miten otetaan selville, keiltä on leikattu ja keiltä ei ole leikattu. Tuskin se mahdollonta on, eivätkä nämä ihmiset tietysti kovin iloisia siitä ole, että heidän etuuksiensa leikkaamista perustellaan sillä, että asia on hallinnollisesti hankala hoitaa.

Edelleen — toivoisin, että ministeri korjaa, jos olen väärässä — saamieni tietojen mukaan vanhuuseläkkeen saajien työeläkkeiden indeksiturva on erilainen yli 65-vuotiailla ja sitä nuoremmilla. Tässä olisi tarkoitus käyttää erilaisia TEL-indeksijä. Olen tyytyväinen, jos saan siihen vastauksen.

Sitten toteaisin vielä, että tämä sukupolvi, jonka eläkkeistä nyt on kysymys, on aikanaan elättänyt perheensä ilman lapsilisiä tai saanut erittäin pieniä lapsilisiä ilman päivähoitopalveluja taikka kotihoidon tukia. He ovat myös kouluttaneet valtaosan lapsistaan ilman minkään näköistä yhteiskunnan tukea. He kokevat nyt sen suurena vääryytenä, että heiltä elämänsä ehtoopuolella leikataan se pieni vara, jolla he olisivat voineet nyt ostaa palveluja ja lisätä työpaikkoja. On kysymys aika suuresta joukosta ihmisiä, noin 1,2 miljoonasta, ja on arveltu, että tämä leikkaa heidän kulutustaan jopa 8 prosenttia. Se on tästä kansantalouden kierrosta poissa. Toivon, että tämä asia kertaalleen vielä perusteellisesti mietitään.

Ed. K u o p p a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Kokkonen totesi sillä tavalla, että kun nyt jää eläkkeelle ja työeläkkeelle, ei vähennetä kansaneläkkeen pohjaosaa.

Mutta kun myös työeläkelakia ollaan muuttamassa ja siinä nimenomaan tulevan ajan oikeutta heikennetään, niin sitä kautta myöhemmin eläkkeelle jäävien eläke heikkenee, vaikka yhteensovitus poistuu. Tämä pohjaosan poistaminenhan on kyllä selvä heikennys, ja se heikennys koskee nimenomaan sellaisia tavallisia työsäkäyviä ihmisiä, joitten kuukausipalkat ovat olleet hiukan päälle 7 000:sta hiukan päälle 14 000 markkaan. Nythän tässä tapahtuu niin, että uudet eläkkeensaajat tulevat menettämään tulevan ajan oikeuden osalta työeläkepuolella ja ne, jotka nyt ovat eläkkeellä, tulevat menettämään kansaneläkkeen pohjaosan vähennyksen kautta.

Kyllä tässä keskituloisia eläkkeensaajia rangaistaan. 4 000—5 000 markan työeläkkeitä ei kovin suurina voi pitää, kun niillä sentään täytyy tulla toimeen ja vielä verotkin pystyä maksamaan.

Ed. A u l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta ed. Kokkonen kiinnitti huomiota niihin moniin epäkohtiin ja epäoikeudenmukaisuuksiinkin, joita kansaneläkkeen pohjaosan eläkevähenteisyyden seurauksena eläkejärjestelmään syntyy. Minusta on hyvin perusteltua se, että eläkerahoituksen kasvupaineita koetaan hillitä, niin kuin lakiesityksen perusteluissakin sanotaan, mutta on tärkeää huomata se, että olisi olemassa myös monia muita vaihtoehtoja, joita on esitelty muun muassa erilaisten eläketöryhmien mietinnöissä, sosiaalimenotoimikunnan mietinnöissä. Mutta nyt hallitus on tietoisesti valinnut juuri tämän erityisen keinon eläkekustannuksien vähentämiseksi.

Tuleekin mieleen, onko tässä takana enempi kuin säästö oikeastaan sellainen ideologinen arvovalinta sen kannalta, että tällaista kansalaisuuteen perustuvaa suomalaista hyvinvointimalia halutaan lähteä tätäkin kautta reivaamaan jonkinlaiseen eurosuuntaan, koska aivan samantapaisia piirteitä on sairausvakuutuksen vähimmäispäivärahan poistamisessa, joka on myös tänään täysistunnossa käsiteltävänä.

Mielestäni on tärkeää se, että eläkerahotuspaineita koetaan pitää aisoissa, mutta sen tekemiseksi ei ole tarpeen tehdä kansaneläkkeen pohjaosa eläkevähenteiseksi, vaan on etsittävä muita keinoja.

Ed. V i h r i ä l ä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Kokkonen totesi aivan oikein, että nyt käsitellyssä oleva lakiesitys koskee

yli miljoonaa sellaista eläkeläistä, jotka ovat tätä Suomea rakentaneet erittäin pienellä sosiaaliturvalla. Mielestäni ed. Kokkosen puheenvuoro samaten kuin ed. Hurskaisen puheenvuoro edellä olivat hyvin perusteltuja. On siinä mielessä hyvä todeta, että myös hallituspuolueiden piirissä ymmärretään, miten suuresta periaatteellisesta lakiesityksestä nyt on kysymys.

Onhan niin, että ministeri Mönkäre totesi, että tämä on todella säästölaki. Mutta samalla kun tämä on säästölaki, tämä on erittäin merkittävä lakiesitys, jolla keskeisen kansanvakuutuksen periaate, siis yhteisvastuullisen kansanvakuutuksen periaate, romutetaan tai se lähtee liikkeelle. Siinä mielessä todella toivoisi, että hallituspuolueetkin mieltäisivät valiokuntakäsittelyssä tätä lakia. Näkisin, että tämä lakiesitys pitäisi tältä osin poistaa ja hakea muualta nämä säästöt, koska kyllä tämä eriarvoisuutta kasvattaa suomalaisessa yhteiskunnassa paljon enempi kuin moni muu esitys tässä salissa.

Ed. H u u h t a n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sekä ed. Hurskainen että ed. Kokkonen kiinnittivät ansiokasta huomiota, voiko sanoa, pienehköihin seikkoihin, mutta heillekin on ilmeisesti vielä epäselvää, mitä tämä lakiesityksen muutos tarkoittaa. Sehän tulee tarkoittamaan käytännössä sitä, että meillä eläkejärjestelmä hajaantuu ns. palkkoihin perustuviin työeläkkeisiin ja ns. uudentyyppiseen takuueläkejärjestelmään, jonka takuueläkejärjestelmän rahoitus käy äärimmäisen epävarmaksi. Kun me tiedämme, mitkä ovat meidän näkymämme talouden puolelta finanssipolitiikassa erityisesti valtion velkaantumisen vuoksi, niin voi vain sanoa, että siellä on entistä vähemmän jaettavaa. Kuitenkin tämän kukkaron varaan takuueläkejärjestelmä nyt yhä selkeämmin jää. Tämä on mielestäni se olennainen asia, joka tämän salin tulisi huomata.

On myös aika käsittämätöntä, että indeksijärjestelmät vaihtelevat niin paljon. Kansaneläkejärjestelmässä on oma indeksinsä, työeläkejärjestelmässä omansa, ja sitten vielä tulee tämä uusi, 65 vuoden ikään sitova järjestelmä, jossa alle 65 ikävuoden on parempi indeksi kuin sen jälkeen. Tähän jo nyt eläkkeellä olevat ihmiset ovat kiinnittäneet mielestäni ihan ansaittua huomiota, ja tätä minä kyllä vastustan.

Vielä ministeri voisi kertoa hyvin täsmällisesti, mitä tapahtuu niille kansaneläkkeellä oleville, joilla on lapsikorotus. Tuleeko heidän eläkkeensä pienenemään ensi vuonna vai ei?

P u h e m i e s (koputtaa): Kaksi minuuttia on kulunut!

Ed. **V i l j a m a a** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Oikeudenmukaisuus on varmasti se kestävin periaate, jolla pystymme Suomessa suuriakin säästöjä tekemään. Ed. Kokkonen sanoi, että osa eläkeläisistä kokee, että heiltä otetaan kahteen kertaan sama raha. Minä korostaisin, että he eivät ainoastaan koe niin, vaan tässä systeemissä todella tapahtuu niin. Se on sellainen epäoikeudenmukaisuus, joka tulee uudelleen tarkastella. Niiden henkilöiden, joiden eläkepalkka on ollut vähän yli 7 000 markkaa, kohdalla on yhteensovitus jo tapahtunut, pohjaosa on poistettu, ja näillä ratkaisuilla se otetaan ikään kuin toiseen kertaan. (Välihuuto) — Vaikka olisi pelkästään julkisen sektorin henkilöistä kyse, oikeudenmukaisesti kohdeltavia henkilöitä hekin toki ovat.

On myös jossain määrin kestävämpää se peruste, josta olen kuullut, että Eläketurvakeskuksella tai eläkeyhtiöillä ei ole enää riittäviä perustietoja. Eläkeläisillä on varmasti oikeat paperit kotona laatikoissaan. Jos siitä on kyse, ettei tietoa löydy, niin kyllä niitä kotiarkistoista löytyy.

Minusta epäoikeudenmukaisuutta ei koskaan minkään uudistuksen yhteydessä pidä tehdä.

Ed. **S o i n i n v a a r a** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän kaltaisia kysymyksiä voidaan tulkita joko sillä tavalla, että ovatko ne oikein vai väärin, tai sillä tavalla, että ovatko ne perustuslain mukaan laillisia vai laittomia. Minä itse, kun en ole juristi, mielelläni tulkitsisin niin, että ovatko nämä oikein vai väärin. Kun tätäkin asiaa selvittää, tiedämme, että kaikista niistä väestöryhmistä, joita tässä käsitellään, lamasta ovat eläkeläiset selvinneet kaikista parhaiten. Kaikkia muita väestöryhmiä on kohdeltu aika paljon rajummin, ja tämä kansa nyt on yleensä joutunut vaikeuksiin.

Minusta tämä uudistus on siinä mielessä poikkeuksellinen näiden leikkausten joukossa, että se ei koske ollenkaan pienimpiin eläkkeisiin, koska ne, jotka eivät ole yhteensovituksen piirissä, eivät tästä asiasta kärsi. Sen takia minusta tämä on selvästikin oikeudenmukainen. Samaten minusta tämä selkeyttää perusturvan ja ansioturvan eroa, joka sitten eteenpäin helpottaa asioiden käsittelyä. Tosin se eläkkeiden osalta vieläkin ei tule kovin selkeäksi, mutta menee selkeämpään suuntaan.

Perustuslakiviisastelua minä en ymmärrä ol-

lenkaan, koska se johtaisi siihen, että lapsilisiä voi aivan miten tahansa viikon varoitusajalla muutella suuntaan tai toiseen ja sitten yhtäkkiä taas vähän ikääntyneiden ihmisten edut olisivat perustuslailla suojattuja. Edelleen, ne ovat perustuslailla suojattuja, jos leikkaus tehdään rehellisesti ja suoraan niin kuin tässä, mutta jos se tehdään indeksikikkailulla, se ei olekaan perustuslailla suojattu. Tai jos se tehtäisiin sillä tavalla, että ensin nostetaan tuloveroa ja myönnetään verotuksessa suurempi palkkatulovähennys, jolloin palkansaajien verotus ei muutu, mutta eläkeläisiltä saadaan tämä sama raha pois, sitten sen taas voi tehdä yksinkertaisella enemmistöllä.

Minun on vaikea ymmärtää juristien logiikkaa tämän kaltaisessa asiassa. Kaikista suurituloisimmiltahan tämä on jo ajat sitten leikattu ilman mitään perustuslain suojaa yhteensovitus-säännöllä, josta täällä on puhuttu. Jos se voidaan tehdä ilman perustuslain suojaa, miksi tällöinen suora, rehellinen ja avoin keino olisi laitton?

P u h e m i e s (koputtaa): Kaksi minuuttia!

Sosiaali- ja terveysministeri M ö n k ä r e: Arvoisa puhemies! Vastaan lyhyesti. Joudun vähän toistamaan joitakin asioita, jotka täällä jo eilen illalla otin esille.

Koko eläkejärjestelmäuudistuksessa olennainen asia on ymmärtää se perusta, miksi näin lähdetään tekemään. Meillä on olemassa työeläkejärjestelmä, jonka ihmiset maksavat työllään. Lakisääteinen järjestelmä kerää rahaa, jotta työeläkkeet voidaan sitten aikanaan maksaa. Jos ei pysty itselleen työllä työeläkettä maksamaan, silloin yhteiskunta tulee apuun.

Tässä järjestelmässä tilanne on se, että palkansaajia ei kiristetä näiden tilanteiden osalta työeläkemaksun kautta lisää, vaan me annamme sairauden tai liian varhaisen työkyvyttömyyden satua yhteisesti kerätyin verovaroin tuon turvan. Olennainen asia on se, että tähän asti tämän järjestelmän ja tämän rasisitteen kattamiseen ei ole osallistunut pääomatulo. Tulevaisuudessa täytyy olla niin, että myös pääomatulot ovat vastamassa sellaisessa tilanteessa, kun meillä on sairaus tai liian aikainen työkyvyttömyys. Yksinkertainen syy on se, että palkansaaja ei pysty tässä vaiheessa enempää enää näitäkään kuluja kustantamaan.

Työmarkkinajärjestöt ovat tästä päässeet sovuun, mikä on minusta hyvin kunnioitettava tulos. Työmarkkinajärjestöt sopivat indeksikorotuksista työeläkkeiden osalta. Siellä on taitettu

indeksi, niin että alle 65-vuotiaille on eri indeksi kuin yli 65-vuotiaille. Siellä ajattelutapa on ollut se, että kun henkilö on yli 65-vuotias, silloin kulluttajahintaindeksin painotus tulee isommaksi kuin alle 65-vuotiaana. Meillä on erikseen kansaneläkeindeksi, joka tehdään niille, jotka ovat pelkän kansaneläkkeen varassa. Ensi vuonna on siis kolme erilaista indeksikorotusta. Kaksi niistä on sovittu työmarkkinajärjestöjen välisessä sopimuksessa.

Ed. Vihriälä arveli, että tämä koskisi noin miljoonaa eläkeläistä. Ed. Soininvaara korjasi tuon ja totesi, että noin puolet eläkkeensaajista osallistuvat näihin leikkauksiin. Se tarkoittaa noin 400 000 eläkeläistä.

Kahteen kertaan ottamisen problematiikka on tosi, mutta se koskee niitä ihmisiä, joilla on ollut tässä yhteiskunnassa keskimääräisesti parempi eläketurva. Kun meillä aikoinaan päätettiin, että kansaneläkettä maksetaan kaikille eläkkeensaajille ainakin pohjaosan verran, ja samalla rajoitettiin, että kokonaisuus on 60—65 prosenttia, tilanne johti yhteensovittamiseen, jossa työeläkettä pienennettiin, jotta kaikille saatiin mahtumaan tuo kansaneläkkeen pohjaosa. Nyt olemme sitten tilanteessa, että pohjaosa viedään osalta näistä ihmisistä uudelleen. Onko se oikeudenmukaista vai ei, itse asiassa vastaus on selvä, että tietenkään ei ole oikeudenmukaista, jos ajatellaan sitä ryhmää pelkästään. Nyt on vain niin, että kaikilla muillakin, myös niillä, joilla alun alkaenkaan ei ole ansaittua täyttä työeläkettä, joilla työeläke on kuitenkin niin suuri, ettei ole oikeutta kansaneläkkeeseen, yhteensovittaminen tehdään. Lisäksi henkilöiden, joille tämä kahteen kertaan sopeuttamisen problematiikka tulee esille, tulot ovat olleet 7 000—14 000 markkaa. Heitä on nyt noin prosenttia eläkeläisistä.

Kun eilen puhuin siitä, että asiaa on hallinnollisesti vaikea selvittää, se koski valtion eläkkeitä, mutta työeläkevakuutusyhtiöiltä olemme saaneet selvityksen, että kaikkien kohdalta tietoja rekistereissä ei enää ole. Siis niiden kohdalta, joista tietoja on, osalle se on atk-teknisesti saatavissa, osalle se pitäisi tehdä käsipelillä, ja sitten on ryhmä, joilta ei enää tietoja ole olemassa. Ed. Viljamaa sanoi, että ihmisillä on itsellään se tieto. Epäilenpä, että kaikki 7 prosenttia ja hieman ylikin ilmoittautuisivat siinä tilanteessa. Emme me voi taata yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta siinä tilanteessa, jossa rekisteritietoja ei ole.

Vakuutan, että näitä asioita on yritetty selvittää. Tietysti valiokunta voi tässä suhteessa

saada lisää selvityksiä ja varmasti hankkii ne. Jos jotakin uutta löytyy, kaikki sellainen on tietysti sitten huomioon otettava, mutta nyt täytyy ottaa huomioon, että tähän on yksi tapa, jolla nyt osallistuvat yhteiskunnallisiin talkoisiin kaikki eläkeläiset, joihin pohjaosaleikkaus kohdistuu.

Kun kovasti koko ajan on kysytty, miksi parempituloiset eli korkeamman eläkkeen saajat eivät osallistu enemmän, tällä eläkeuudistuksella ei ole lähdetty romuttamaan sitä suomalaista periaatetta, että jokainen ansaitsee työllä itselleen sellaisen työeläkkeen, johon hän on oikeutettu. Emme me lähteneet muuttamaan tätä periaatetta, ja epäilenpä, ettei se oikein olisi pelkästään hallituksen toimenpitein onnistunutkaan. Siihen tarvitaan kaikki työmarkkinajärjestöt ja ne henkilöt, jotka eläkettä itselleen maksavat, päättämään siitä asiasta kokonaisuutena.

Yksittäisiä argumentteja asiassa on vaikka kuinka paljon. Valiokunnassa pitää kuunnella ja esittää kysymykset, mutta uskonpa, että ainakaan tänään en näihin kysymyksiin tässä yhteydessä enempää voi vastata.

Ed. K o k k o n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Säästän lisäkysymykset valiokuntaan.

Ed. H u u h t a n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Mönkäre aivan oikein sanoi, että työeläkejärjestelmä toimii siten, että työnantajat ja työntekijät maksavat järjestelmän ja myös nyt vasta parin vuoden aikana työntekijät osallistuvat työeläkejärjestelmänsä rahoittamiseen.

Mutta on muistettava, että tällöin työntekijäjärjestöjen puolella on tietysti toiveita siihen suuntaan, minkä suuruinen työeläkemaksu on, ja toisaalta samaan aikaan heillä on toiveita, miten korkea veroprosentti heillä on. Tässä onkin nyt se ongelma, että mielellään pidettäisiin työeläkemaksu mahdollisimman pienenä mutta myös verotus pidettäisiin erittäin matalatasoisena, mikä olisi työssä oleville edullista. Tästä helposti kärsivät sitten ne, jotka ovat verotulojen varassa olevien tulonsiirtojen saajia, eli tämän uuden järjestelmän mukaisella takuueläkkeellä olevat.

Nyt siis yhteisvastuu murtuu myös näiden ihmisten rahoituksen suhteen ja joudumme aivan uuteen tilanteeseen. Kun ministeri Mönkäre totesi, että uudessa takuueläkejärjestelmässä turvautumme yhteisesti kerättyihin varoihin, se tie-

tysti pitää paikkansa, mutta huoli on nyt se, onko näitä varoja jaettavaksi ja kuinka monet eri tahot valtion budjetissa taistelevat tästä rahapotista. Tämä tietää suuria varoja kansaneläkejärjestelmän piirissä oleville.

P u h e m i e s (koputtaa): Kaksi minuuttia on kulunut!

Ed. R i m m i (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ministeri Mönkäre antoi ymmärtää, että valiokunnassa voitaisiin asiasta keskustella tai jotakin sen kanssa tehdä. Näinhän siinä pitäisikin. Minä todella toivoisin sitä, että valiokunta voisi yksityiskohtaisesti paneutua nyt kahteen kertaan pohjaosan menettäviin ihmisiin. Niitä, joita tämä asia tulee koskemaan, on saamieni tietojen ja yhteydenottojen mukaan hyvin paljon, ihmisiä, jotka ovat työkyvyttömyyseläkkeellä esimerkiksi. Sain esimerkkitapauksen, jossa henkilö oli kunnan työntekijä terveydenhuoltopuolella ja jäänyt 53-vuotiaana työkyvyttömyyseläkkeelle ja hänen työeläkkeestään leikattiin 600 markkaa, jotta 60 prosentin taso ei olisi ylittynyt. Nyt samat henkilöt joutuivat uuden leikkauksen kohteeksi.

On kovin kohtuutonta se, että näin menettään, ja kun mietitään työkyvyttömyyseläkeläisiä, he ovat myös niitä ihmisiä, joilla esimerkiksi terveydenhoitokulut eläkkeestä ovat melkoisen suuret. Vetoankin siihen, että valiokunta voisi asiaa käsitellä ja katsoa, mitä tällekin epäoikeudenmukaisuudelle voitaisiin tehdä.

Ed. H u r s k a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Mönkäreelle totean seuraavaa, koska hän kertoi, että tässä on yksinkertaisesti kyseessä säästölakiesitys. No, näinhän minäkin haluaisin uskoa, mutta ministeri haluaa nittoa yhteen sekä tämän lakiesityksen että myös kelamaksun poiston ja indeksitarkistukset. Kelamaksun poisto esimerkiksi tulee maksamaan 2 miljardia markkaa Kelalle, ja valtio suorittaa Kelalle arvonnäisäveroautoista 2,4 miljardia markkaa, lisäksi vielä, kun otamme indeksitarkistukset huomioon, niin menoja kertyy todella paljon.

Toiseksi haluaisin vielä ihan lyhyesti tarkentaa sitä, kun ministeri Mönkäre toi esille, että tämä ei kohdistu pienituloisiin eläkeläisiin, se ei pidä paikkaansa. Askeisessä puheenvuorossani otin esille jo sen, että lapsikorotus kohdistuu pienituloisiin, samoin puolisolisa ja hautausavustus aivan yhtä lailla kuin suurituloisiinkin eli

näiltä osin myös tämä lakiesitys vaikuttaa pienituloisiin eläkeläisiin.

Ed. R y h ä n e n: Arvoisa puhemies! Minäkin iloitsen käytetyistä hallituspuolueiden edustajien puheenvuoroista. Edustajat Hurskainen, Kokkonen ja Löf käyttivät hyvät ja perustellut puheenvuorot. Pidänkin suurena ihmeenä, jos myöhemmin lakiesitystä käsiteltäessä heidät ryhmäkurilla painetaan hiljaisiksi. Minä yhdyn niihin, joiden käsityksen mukaan asiassa on vaihtoehto. Se on parempi vaihtoehto kuin tämä esitys, jossa nyt murretaan hyvin vakavalla tavalla hyvin toimineen kansanvakuutuksen perustaa.

Kansaneläkkeen pohjaosa on ollut eräänlainen yhdysside kaikkien eläkeläisten välillä. Kaikkien sitä ovat tavalla tai toisella olleet maksamassa. Sen tähden pohjaosaa tulisi maksaa kaikille edelleenkin. Kysymys ei ole lopultakaan säästämisestä, vaan me pystymme samalla rahalla toteuttamaan sen periaatteen, että pohjaosa maksetaan kaikille. Sen päälle tulee sitten tavalla taikka toisella vähennettynä taikka leikattuna työeläke.

Yhdyn myös niihin, jotka ovat laskeneet aivan oikein, että tässä tulee kahdenkertaista vähennystä. Hyvin monien, ilmeisesti noin 100 000 eläkkeensaajan kohdalla tulee kahdenkertaista leikkausta.

Kansaneläkelaitoksen asema sinänsä heikenee, kun rahoituspohja muuttuu. Jokainen, joka on istunut budjettiriihessä yön hiljaisina hetkinä, tietää, että siellä saattaa, kun säästöjä etsitään, tapahtua lähes mitä tahansa. Nimenomaan siellä tapahtuu sellaista niiden kohdalla, joilla ei ole vahvaa etujärjestöä, joilla ei ole vahvoja puolestapuhujia. Ihmettelen varsinkin vasemmistoliittoa tässä asiassa, jos te katsotte, että tämä uudistus on oikeudenmukainen ja että se tulisi viedä lävitse.

Korostaisin vielä sitä, että Suomen kaikki eläkeläisjärjestöt ovat yksimielisesti esitystä vastaan. Ne katsovat, että tämä ei tee oikeutta Suomen eläkeläisille. Huomauttaisin niille, jotka haluavat jakaa kansaa kahtia palkansaajiin ja muihin, että niistä eläkeläisistä, joiden eläkkeiden leikkauksesta nyt on kysymys jo eläkkeellä olevien kohdalla, on ilmeisesti suurin osa entisiä palkansaajia ja myös tulevista eläkeläisistä, joita tämä tulee koskemaan, on suurin osa palkansaajia. Tällaista jakoa ei pysty millään mielekkäällä perusteella puolustamaan.

Lopuksi kysyisin, miksi omaisuuden suoja ja

perustuslain suoja on toisilla vahvempi kuin toisilla. Miksi tässä uudistuksessa, kun nyt säästetään, ei ole toteutettu oikeudenmukaisuusperiaatteita niin, että puututtaisiin kaksinkertaisiin eläkkeisiin ja ylikorkeisiin eläkkeisiin? Me voisimme luetella lukuisasti esimerkkejä vaikkapa Suomen Pankista, jossa 100 000 markkaa kuukaudessa ansaitseva pankinjohtaja saa 70 000 markkaa kuukaudessa eläkettä. Miksi tämän sorttisiin vääryyksiin ei ole puututtu tai haluta puuttua? Miksi puututaan tässä tapauksessa köyhemmän, vähäväkisemmän kansan etuihin?

Olen täysin varma siitä, että rahoituspohjan muuttuminen ja nimenomaan kansaneläkkeen pohjaosan poistaminen tietyltä eläkeläisjoukolta johtaa vääjäämättä siihen, että tähän maahan syntyy kahden kerroksen väkeä eläkkeellä ollessa. Ne ihmiset, jotka eläkkeelle jäävät tai ovat jääneet, ansaitsevat turvallisen ja vakaan kohtelun. Tämä lakiuudistus, arvoisa puhemies, ei johda siihen.

P u h e m i e s : Asian käsittely keskeytetään.

Poisto päiväjärjestyksestä

P u h e m i e s : Päiväjärjestyksestä poistetaan 2) asia.

Ed. M. Pietikäinen merkitään läsnä olevaksi.

3) Hallituksen esitys vuoden 1995 toiseksi lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys 71/1995 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 12/1995 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ensi torstain varsinaiseen täysistuntoon.

4) Hallituksen esitys laiksi leimaverolain muuttamisesta

Hallituksen esitys 52/1995 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 13/1995 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

5) Hallituksen esitys laiksi alkoholi- ja alkoholi-juomaverosta annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys 70/1995 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 14/1995 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

6) Hallituksen esitys laiksi vartioimisliikelain 2 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys 50/1995 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 2/1995 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

7) Hallituksen esitys laiksi tapaturmavirastosta annetun lain kumoamisesta

Hallituksen esitys 94/1995 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö 8/1995 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

8) Hallituksen esitys laiksi pienyrittäjän vuosilomarahasta annetun lain kumoamisesta

Hallituksen esitys 91/1995 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö 9/1995 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

9) Hallituksen esitys laiksi rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain 5 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys 95/1995 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö 10/1995 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

10) Hallituksen esitys laiksi yritystuesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys 61/1995 vp
Talousvaliokunnan mietintö 15/1995 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

11) Hallituksen esitys laiksi sähkölain muuttamisesta

Hallituksen esitys 89/1995 vp
Talousvaliokunnan mietintö 16/1995 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

12) Hallituksen esitys laiksi huoltovarmuuden turvaamisesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys 90/1995 vp
Talousvaliokunnan mietintö 17/1995 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

P u h e m i e s : Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 14.00.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen
